
Amatørboksing – risikomomenter, etikk og Legeforeningen

KOMMENTAR

PAUL J. FAUGSTADMO

Paul J. Faugstadmo (f. 1944) er leder i Norges Bokseforbunds medisinske komité.

Email: pjf@rasyk.nl.no

Røntgenavdelingen

Rana sykehus

8607 Mo i Rana

Et utkast til «lov om organisert kampaktivitet som tillater knockout» fra Kulturdepartementet har vært sendt bl.a. til Den norske lægeforening for høring. Lovutkastet utgir seg for å være forebyggende moment mot innføring av nye, i Europa hittil ukjente kampsporter, bl.a. såkalt «cage fighting». I samme slengen tar Kulturdepartementet med seg en veletablert seriøs kampidrett som amatørboksing som har vært drevet i organiserte former i Norge med et eget særforbund tilsluttet Norges Idrettsforbund i 80 år. At amatørboksingen også skal omfattes av et lovforbud, men deretter gis dispensasjon for å utøve idretten ser Norges Bokseforbund på som et lovteknisk grep og ikke noen seriøs vurdering av de medisinske sidene ved dagens amatørboksing. Dette fremkommer da også tydelig i lovutkastet fra Kulturdepartementet med kommentar hvor norsk amatørboksing får uhildet skryt for sitt regelverk og sikkerhetsforanstaltninger for å unngå alvorlige akutte skader og langtidsskader av hjernen.

Det savnes medisinsk dokumentasjon på at moderne amatørboksing slik den drives i dag, i alle fall i Europa og i Nord-Amerika, etter den såkalte skandinaviske modellen, gir alvorlige langtidsskader på hjernen. Det finnes derimot massiv dokumentasjon i større inngående vitenskapelige studier fra bl.a. Karolinska Sjukhuset i Stockholm (1 – 4), fra Johns Hopkins University, Baltimore, USA (5), High Royds Hospital, Menston UK (6) på at det *ikke* kan påvises senfølger selv ved subtile nevropsykologiske undersøkelser. Der er derfor forbausende at Legeforeningen ikke setter seg bedre inn i emnet og

feilaktig i sin kommentar i Tidsskriftet nr. 12/2000 hevder at «det foreligger overbevisende medisinsk dokumentasjon for at slik kampsport fører til både akutte og kroniske hjerneskader» (7). Det er her særdeles viktig å skille mellom amatørboksing og profesjonell boksing som er to vidt forskjellige idretter, like forskjellige som for eksempel langrenn og utfør. Noen overraskelse er det derfor ikke når Knut Wester i sin lederartikkel i Tidsskriftet nr. 16/2000 (8) skifter fra den somatiske til den etiske arena i sin argumentasjon mot amatørbokringen. Dette er for så vidt et standpunkt som kan være vanskelig å argumentere mot, og som også tilhengere av amatørboksing må ha respekt for. Men er det holdbart? Er det Den norske lægeforenings oppgave å være moralens vokter og argumentere med en sikkert høyverdig, etisk motivering for å få amatørboksing forbudt i Norge? Mitt og Norges Bokseforbunds svar på dette er nei!

Tidligere professor ved Nevrokirurgisk avdeling ved Ullevål sykehus Kristian Kristiansen (både min og professor Knut Westers læremester) forsvarte så tidlig som i 1967 i en artikkel i Tidsskriftet amatørbokringen både ut fra rent medisinske/somatiske og etiske årsaker (9). Den gang var amatørboksing atskillig tøffere, undergitt svært få sikkerhetstiltak og hadde et mindre trygt regelverk enn dagens omfattende strenge og sikre lovverk. Det finnes også internasjonale artikler som forkaster et etisk forbud mot den individuelle frihet det er å utøve amatørboksing og ulike legeforeningers forsøk på å kriminalisere amatørbokringen (10). Er en etisk argumentasjon fin-moral for galleriet og en «vi liker det ikke, så derfor forby det»-holdning? Legeforeningen bør i alle fall ha langt viktigere områder for å bekjempe hodeskader på, som for eksempel ukritisk oppførsel i trafikken, blind vold og utbredelse av voldelige filmer, videoer og dataspill som gir barn og ungdom falskt inntrykk av hvor lite farlig selv grov vold er.

Bokseren entrer ringen frivillig, motstanderen likeså. Slik sett er boksing gunstigere stilt i forhold til den enkeltes fri vilje enn tvungen verneplikt der man kanskje mot sin vilje entrer en mulig krigsarena for å skade andre. Boksing er en slags frivillig kontrakt hvor begge parter aksepterer den andres ønske om å prøve å vinne ved hjelp av gode bokseferdigheter. Den etiske forskjell sett i relasjon til en situasjon hvor andre blir slått uten å ha bedt om det, er derfor stor og viktig. Konklusjonen må derfor bli at så lenge boksing bygger på en frivillig kontrakt der motstanderen ber om at det brukes alle tillatte midler for å slå ham på en fair måte, så er boksing moralsk akseptabelt. I amatørboksing trenes utøverne opp til «fairness», selvdisiplin og til å kontrollere aggresjon. Denne type boksing er således et motstykke til visse andre idretter der aggresjon, også mot regelverket, på et vis er akseptert og populært. Professor Gunnar Breivik ved Norges idrettshøgskole forsvarte i en debattartikkel i Dagbladet i 1986 de etiske sider ved boksing (11). Hans konklusjon var at totalt sett har boksing problematiske etiske sider, men disse sidene er ikke så tungtveiende at boksing ikke kan aksepteres. Om man skal diskutere etikk, så har amatørboksing mange positive sider sammenliknet med en rekke andre idretter, og da spesielt en del lagidretter. Respekten for regelverket, dommere og motstandere er unik i amatørboksing, det er utenkelig å protestere mot tilsigelse og avgjørelse av dommere, tvert imot bukes det i ringen som tegn på respekt og aksept av dommerens vurdering.

Det er få disiplinær-, misbruks- eller alkoholproblemer. Dopingsaker er hittil ukjent for Norges Bokseforbund. Kameratskapet er svært godt. Amatørboksingen har et betydelig positivt sosialt aspekt som imidlertid ennå ikke kan dokumenteres med tall og statistikk. Det er en kjensgjerning at denne idretten fanger opp mange som ellers ville falt utenom samfunnsnormen som tapere både i form av voldsutøvelse og annen kriminalitet. Integrering av innvandreringdom som i stor grad oppsøker bokseklubbene landet rundt, er en annen viktig sosial faktor. Det foreligger forslag i Norges Bokseforbund om å få en sosiolog eller stipendiat fra Norges idrettshøgskole til å foreta en undersøkelse og gi en vurdering av amatørboksingens sosiale og etiske sider.

Norges Bokseforbund har i over 30 år hatt en egen medisinsk komité som har arbeidet med trygging av de medisinske sider ved boksing og i stor grad påvirket regelverket, også det internasjonale, bl.a. ved viktige bidrag til den skandinaviske modellen for amatørboksing. Denne komiteen består i dag av fem leger med ulik faglig bakgrunn. Det drives en kontinuerlig og nøyaktig overvåking av all virksomhet underlagt bokseforbundet. Sannsynligvis er det få eller ingen særforbund som har så god oversikt over skadepanoramaet og de avgjørelser som tas. Regelverket inkludert karantenebestemmelsene er svært strenge. Skadestatistikken er gunstig. Frekvens og alvorlighet av skadene kommer langt bedre ut enn for de fleste andre idretter hvor fysisk kontakt mellom utøverne tillates. Medisinsk komité i Norges Bokseforbund driver et betydelig forebyggende arbeid, og det burde være Legeforeningens plikt å støtte opp under dette arbeidet i stedet for å forsøke å få amatørboksingen fjernet fra idrettskartet. Komiteen kan også gi Legeforeningen informasjon og kunnskap om de medisinske sider ved amatørboksingen. Det er skuffende og uforståelig at en ellers så seriøs fagforening ikke har sett seg bryet verdt å kontakte den eksisterende ekspertise som Norges Bokseforbund disponerer, før den avgir en uttalelse på sviktende grunnlag. Det er amatørmessig det, og kanskje ikke helt etisk akseptabelt? Legeforeningen anmodes om å sette seg inn i Norges Bokseforbunds høringsuttalelse med vedlegg til Kulturdepartementet (12) før eventuelle videre utspill i saken.

Øivind Larsen dokumenterer svært manglende kunnskap i sin kommentar til forsidebildet til Tidsskrift for Den norske lægeforening nr. 16/2000. Han kommenterer en helt annen idrett i en helt annen tidsalder enn dagens amatørboksing (13). Blomkålører finnes ikke lenger, takket være bruk av hjelm, sprukne lepper er uhyre sjeldent, og i alle fall en bagatell. Flattrykte neser er også en saga blott takket være støtabsorberende materiale i boksehanskene og operativ behandling av de sjeldne nesefrakturen som forekommer.

Kommentaren om åndsforlatte blikk kunne vært spart og er en fornærmelse mot en del av Norges idrettsutøvere som driver en legal idrett under et særforbund tilsluttet Norges Idrettsforbund og Olympiske Komité. En oppdatering utenfor museer er å anbefale siden han tror at et lite, gammelt bronsehode sier «alt om boksing». Dessuten er vel ikke hodet så stygt?

Med så mange feilvurderinger og manglende kunnskaper om en amatøriddrett som har fremkommet i Legeforeningens vurderinger, hvor en sammenblanding av profesjonell boksing og amatørboksing tydeligvis dels er tilfellet og hvor man ikke har forstått at idretten har forandret seg de siste tre–fire decennier og

heller ikke innhentet oppdatert moderne forskningsmateriale, bør Legeforeningen trekke tilbake sitt høringsnotat om amatørboxing til Kulturdepartementet og utarbeide et nytt notat som holder faglige mål.

Amatørboxing er en svært krevende idrett som fordrer perfekt kroppskontroll, fysisk styrke og utholdenhet samt forståelse og en mental balanse og et mot langt utover det vanlige – en idrett for den komplette utøver!

LITTERATUR

1. Haglund Y, Eriksson E. Does amateur boxing lead to chronic brain damage? A review of some recent investigations. *Am J Sports Med* 1993; 21: 97 – 109.
2. Haglund Y, Bergstrand G. Does Swedish amateur boxing lead to chronic brain damage? 2. A retrospective study with CT and MRI. *Acta Neurol Scand* 1990; 82: 297 – 302.
3. Haglund Y, Persson HE. Does Swedish amateur boxing lead to chronic brain damage? 3. A retrospective clinical neurophysiological study. *Acta Neurol Scand* 1990; 82: 353 – 60.
4. Murelius O, Haglund Y. Does Swedish amateur boxing lead to chronic brain damage? 4. A retrospective neuropsychological study. *Acta Neurol Scand* 1991; 83: 9 – 13.
5. Stewart WF, Gordon B, Selnes O, Bandeen-Roche K, Zeger S, Tusa RJ et al. Prospective study of central nervous system function in amateur boxers in the United States. *Am J Epidemiol* 1994; 139: 573 – 88.
6. Butler RJ. Neuropsychological investigation of amateur boxers. *Br J Sports Med* 1994; 28: 187 – 90.
7. Andersen EJ. Legeforeningen vil ha forbud mot boksing *Tidsskr Nor Lægeforen* 2000; 120: 1497.
8. Wester K. Boksing: forkastelig – og fascinerende *Tidsskr Nor Lægeforen* 2000; 120: 1846.
9. Kristiansen K. Boksing og bokseskader. *Tidsskr Nor Lægeforen* 1967; 87: 719 – 20.
10. Warburton N. Freedom to box. *J Med Ethics* 1998; 24: 56 – 60.
11. Breivik G. Boksing og folkesjel. *Dagbladet* 6.9.1986: 4.
12. Norges Bokseforbund: Høringsuttalelse til Kulturdepartementet vedr. utkast til lov om organisert kampaktivitet som tillater knock-out. (m/ 17 vedlegg), Oslo 20. mars 2000.
13. Larsen Ø. Boksingens estetikk, *Tidsskr Nor Lægeforen* 2000; 120: forside, 1839.

Publisert: 10. oktober 2000. Tidsskr Nor Legeforen.

Opphavsrett: © Tidsskriftet 2026 Lastet ned fra tidsskriftet.no 25. mars 2026.